

INTERNETCONSULTATIE *Besluit bescherming wolf en goudjakhals*

AFZENDER: samenwerkende dorpen en buurtschappen in de gemeente Ede (Zuidwest-Veluwe).

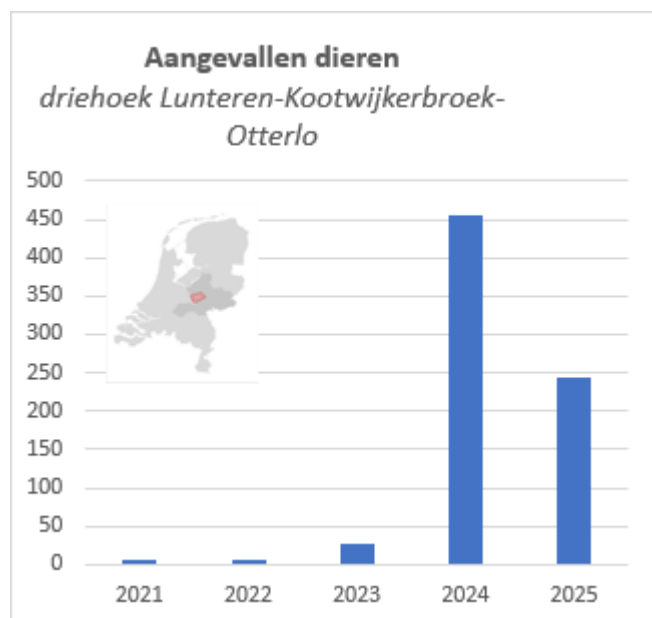
DATUM: 29 mei 2025

Geachte Staatssecretaris meneer Rummenie,

Hierbij maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om een reactie in te dienen op de internetconsultatie 'Besluit bescherming wolf en goudjakhals'. Wij zijn bewoners van De Valk, Harskamp, Otterlo, Lunteren en Wekerom. Dit zijn dorpen en buurtschappen in de gemeente Ede (Zuidwest-Veluwe). Meerdere jaren geleden heeft de wolf zijn intrede gedaan in onze dorpen en buurtschappen. Wij zijn gewend om samen te leven met verschillende soorten wild en hebben daar ons landschap op aangepast met migratieroutes en houtwallen. De komst van de wolf in onze gemeente was geen verrassing en is ook jaren prima samen gegaan met bewoning en dierhouderij.

Sinds eind 2023 is er helaas een einde gekomen aan het vredig samenleven met de wolven. Enkele

Grafiek – aantallen aangevallen dieren tot mei 2025

wolven in de regio zijn uitgegroeid tot 7 roedels (+/- 100 wolven). En de wolvenwelpen van 2025 zijn weer geboren (naar verwachting 50). Het aantal aanvallen op dieren nam exponentieel toe (zie grafiek – bron BIJ12). Ook werd een wolf of wolven steeds vaker gespot (12 in 2023 vs 218 in 2024 – bron BIJ12). De wolven worden nu ook overdagesignaleerd o.a. langs wegen, op campings en op wandelpaden in het bos. Voor 2023 was hier nog amper sprake van. De wolven lijken absoluut niet meer schuw voor mensen te zijn. **Op dit moment is het grote vermoeden op basis van vele zichtmeldingen dat een koppel wolven die zich hebben gevestigd in het agrarische buitengebied tussen De Valk en Wekerom.**

Nederlandse experts

Verschillende 'experts' uitten zich afgelopen jaren over de wolf in de media en adviseren beleid. De experts beroepen zich op ervaring en gegevens uit het buitenland. Experts gaven aan dat wolven schuw zijn, bang voor mensen, zeer zelden te zien zouden zijn, niet konden springen over rasteren hoger dan 1.20m. Ook dat de wolven een zeer groot territorium hebben zodat er maar enkelen zich zouden vestigen in Nederland. Helaas bleek de praktijk anders. Keer op keer blijken de wolven zich niet te gedragen zoals experts van tevoren hadden aangegeven. Met als gevolg dat er wel degelijk aanvallen op mensen zijn geweest, de wolven zich wél hebben gevestigd buiten een natuur/bosrijkgebied en er eigenlijk geen enkel raster wolfwerend blijkt te zijn.

Hoogstwaarschijnlijk vergeten de experts dat Nederland een erg dicht bevolkt land is met versnipperende natuur en dat andere buitenlandse landen wél afschrikkende maatregelen nemen. In een écht natuurgebied kan zo'n dier zijn plek hebben. Maar Nederland is geen uitgestrekte wildernis. Ook is de wolf zeer intelligent (is) en past zich makkelijk aan bij veranderende leefomstandigheden.

Escalatieladder

Helaas hebben de Nederlandse experts de escalatieladder van de Canadese Bioloog Valerius Geist niet serieus genomen. Valerius Geist heeft een escalatieladder van zeven stappen ontwikkeld om het gedrag van wolven ten opzichte van mensen te beschrijven. Deze beschrijft zeven stadia van escalatie in de relatie tussen wolven en mensen, waarbij de wolf steeds minder schuw wordt voor mensen en de kans op een aanval toeneemt. In de laatste stap, niveau 7, verliezen wolven hun schuwheid en kunnen ze gevaarlijk worden voor mensen.

De stappen op de ladder zijn:

- Niveau 1: Wolven zijn bang voor mensen en vermijden contact.
- Niveau 2: Wolven zijn nieuwsgierig en benaderen mensen, maar blijven een veilige afstand.
- Niveau 3: Wolven snuffelen aan mensen en kunnen hun territorium markeren.
- Niveau 4: Wolven zijn niet langer bang voor mensen en kunnen schapen aanvallen in de buurt van boerderijen.
- Niveau 5: Wolven benaderen mensen met een dreigende houding en kunnen jagen op huisdieren.
- Niveau 6: Wolven laten hun schuwheid voor mensen achterwege en kunnen zelfs kinderen aanvallen.
- Niveau 7: Wolven zijn niet langer bang voor mensen en kunnen gevaarlijk worden, zelfs een gevaar voor de mens.

Valerius Geist waarschuwt dat de escalatieladder een belangrijke factor is bij het beoordelen van het gedrag van wolven en bij het nemen van actie om gevaren te voorkomen. Hopelijk is de staatssecretaris het met ons eens dat we op dit moment op het hoogste niveau 7 zitten.

Angst bij bewoners

Veiligheid leerlingen onderweg | Apeldoorn

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

We vragen uw aandacht voor de veiligheid van uw kind als hij of zij onderweg is naar of van school.

Het toenemende aantal aanvallen, zichtmeldingen en ondeskundigheid van experts, leidt al geruimen tijd tot angst en onrust onder de bewoners van onze buurtschappen en dorpen. Angst om veilig een wandeling in het bos te maken om te ontspannen en van de natuur te kunnen

genieten. Angst om je kinderen op de pony door het bos te laten rijden. Angst om de hond uit te laten na zonsondergang. Angst voor de veiligheid van je (hobby) (landbouw)huisdieren die vrij buiten lopen. Angst om je kind door het bos naar school te laten fietsen. Enkele voorbeelden hiervan uit onze regio: de wandelclub van gepensioneerde dames is gestopt, omdat deze niet meer gezamenlijk durven te wandelen in de bossen. Een moeder zag de wolf vanaf de weg naar haar peuter in de zandbak loeren en durft hierdoor haar kind niet meer zonder toezicht in de tuin te laten. Scholieren krijgen een brief mee vanuit school hoe ze om moeten gaan als ze een wolf tegenkomen in het bos. Dit alles geeft onrust en angst. Juist de oplossing om samen met provincies een landelijk informatiepunt wolf opzetten om 'het volk het nog maar een keer te vertellen' op basis van theorie van 'experts' geeft geen vertrouwen. **Want tot nu toe blijken de wolven zich niet aan de adviezen**

van experts te houden en gedragen zij zich duidelijk anders dan ons van te voren werd voorgelicht en geadviseerd.

Teruglopende Toerisme

Onze regio de Valk, Harskamp, Otterlo, Lunteren en Wekerom is een toeristisch gebied gedurende het gehele jaar. De vrijetijdseconomie is van groot belang voor de gemeente Ede. Met ongeveer 1,2 miljoen overnachtingen en 9 miljoen dagbezoekers per jaar is de gemeente een toeristische trekker van formaat. In totaal geven toeristen en recreanten zo'n 165 miljoen euro per jaar uit in de gemeente. Het toenemende aantal aanvallen en zichtmeldingen raakt ook het toerisme en heeft gevolgen voor campinghouders, fietsverhuurders, ijsverkopers, restaurants etc. Eerder kwamen toeristen naar onze regio om de wolf te spotten, nu is men bang voor een aanval en hebben mensen hun verblijf in een huisje of op de camping geannuleerd. Inschrijvingen voor ponykampen lopen terug. Campingeigenaren weten niet hoe ze hun kampeers goed kunnen beschermen zonder dat hun camping een afgerasterde omgeving wordt. Want tot nu toe is afrasteren de enige 'oplossing' die geboden wordt.

Verheking van het landschap

Als bewoners horen wij steeds de oproep om vee te beschermen d.m.v. een 'wolfwerend raster'. Dit zou betekenen dat ons landschap in Otterlo, Lunteren, Wekerom, Harskamp en De Valk een totaal 'verhekt' landschap wordt: ieder perceel afgezet met 1,3 m hoog net of draden. Dit i.p.v. het kenmerkende Veluwe landschap met migratie routes voor wild en houtwallen. Een open landschap is altijd het beleid geweest en daarom moet men een melding maken bij het plaatsen van afrastering boven de meter. Wij zien deze dwang tot plaatsen van 'wolfwerend raster' als landschapsvervuiling en desastreus voor het wild.

Conclusie

Dit zijn enkele punten rondom de wolven die ons bezig houden in onze regio. De wolven hebben grote invloed op ons als bewoners, zowel overdag als 's nachts. Wij zijn als bewoners niet tegen de wolf als dier. Wij zijn voor een beheersbaar aantal wolven dat in balans is met zijn leefomgeving zoals het in de jaren hiervoor was. Gezien het exponentieel groeiend aantal aanvallen en zichtmeldingen is deze balans er niet meer.

Wij hebben onze zorgen en problemen al op meerdere tafels en bij verschillende partijen neergelegd: gemeente, provincie en bij de vorige minister vd Wal. Steeds kregen wij als reactie terug dat er geen mogelijkheden waren i.v.m. de beschermde status van de wolf binnen de EU. Dit terwijl andere EU landen wél behorende maatregelen nemen. Na jarenlang gemodder heeft het nu geleid tot meerdere bijtincidenten bij mensen. Na verschillende bijtincidenten bij honden en aanvallen op vee achter wolfwerend raster. Terwijl het voorspeld is op basis van de escalatieladder van de bioloog Valerius Geist. *Hoe lang moet dit doorgaan voordat er werkelijk wordt doorgepakt?*

Wij zijn als buurtschap en dorpen niet tegen de wolf. Wij zijn gewend op de Zuidwest Veluwe om samen met wild te leven en hier past een beperkt aantal wolven bij. Hiermee bedoelen wij het aantal van voor 2021. Hiervoor zullen de wolven eerst weer schuw gemaakt moeten worden door afschot van de 'probleem wolven'. De roedel zal het doden van de wolven relateren met mensen en daardoor aanleren dat mensen een 'gevaar' zijn. Het doden van wolf staat ook meer in relatie met hun eigen natuurlijke gedrag; wolven doden elkaar ook, bijvoorbeeld een wolf van een andere roedel. Goed bedoelde initiatieven, zoals steriliseren/castreren of wolven verhuizen, geven een onnatuurlijke en/of stress volle situatie voor de wolf. Wij zijn daarom blij met de verlaagde beschermende status van de wolf en dat er nu actie ondernomen kan worden.

Daarom roepen wij u op via deze internetconsultatie

- **De zorgen van de inwoners van Otterlo, Lunteren, Wekerom, Harskamp en De Valk serieus te nemen en het probleem te erkennen;**
- **Erkennen dat er in Nederland ruimte is voor een beperkt aantal wolven en de situatie niet te vergelijken met situaties in het buitenland waar vele malen meer ruimte is, minder mensen en vele grotere natuurgebieden zijn;**
- **Het probleem niet te versimpelen tot schijn- en deeloplossingen zoals afrastering, kudde-bewakingshonden en voorlichting 'hoe te handelen als je een wolf tegenkomt'. Maar de oorzaak van het probleem aan te pakken en de probleemwolven beheren;**
- **Het aantal wolven in de regio op zeer korte termijn weer in balans te brengen door beheer, het nationale beleid hierop aan te passen en de provincie het beleid uit te laten voeren;**

Er is daadkracht vanuit Den Haag nodig om uitvoering te geven aan de gewijzigde beschermde status van de wolf. Het faunabeleid en uitvoering ligt bij onze provincie Gelderland. De gemeente Ede en de provincie zien het probleem, delen onze zorgen en zien dezelfde oplossing. Nu bent u aan zet.

Met vriendelijke groet,

Plaatselijk Belang De Valk, Otterlo's Belang, Dorpsraad Lunteren, Belangenvereniging Wekerom en Harskamps Belang

Bronnen aantal artikelen rondom aanvallen wolf

- [Paarden aangevallen, 'vermoedelijk door wolf' - Omroep Gelderland \(gld.nl\)](#)
- [Wolven doodgereden door treinen - Omroep Gelderland \(gld.nl\)](#)
- [Wolf slaat vrijwel zeker ook toe in De Valk; twee dode schapen, één zwaargewond - Barneveldse Krant | Nieuws uit de regio Barneveld](#)
- [Wolf slaat ook toe bij Wekeromse Zand: zes schapen dood - EdeStad.nl Nieuws uit de regio Ede](#)
- ['Wolf doodt negen schapen in Lunteren' — Lunteren.com](#)
- [Inwoners De Valk: 'De wolf moet terug naar Siberië' - Omroep Gelderland \(gld.nl\)](#)
- [Bijna alle moeflons zijn opgegeten, door de wolf, maar boswachter Roy vindt dat niet erg | Ede | gelderlander.nl](#)
- [Vier dode pony's in Gelderland in één week, vermoedelijk door wolf - Horses](#)
- [Gemeenteraadsleden bedreigd vanwege debat over wolf - Omroep Gelderland \(gld.nl\)](#)
- [Wolf negeert adviezen wolvendeskundigen totaal – Stichting Agrifacts](#)
- [Documentaire wolf en veehouder](#)
- [EPM \(ep-map.com\)](#)
- [Filmpje ermelo](#)
- <https://www.ad.nl/binnenland/draagvlak-voor-wolf-duikelt-kwart-bevolking-neigt-leefgebieden-te-mijden-uit-angst~a7cfb2c2/>
- ¹ [Rapport \(overheid.nl\)](#)